

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ СХС

Рок V.

Нови Сад, пяток 21. Септембра 1928.

Ч. 36 (194)

Родитеље!

Вашо малки и највећи већ започали ходили до школе. Једни родичи ледво до текали школу, не прето, же би похопели важности школе за живот свога дзеца, алије прето, же би им даецко дома не завацдало и досад-зазало. Другим то сведено, чи ходају им дзеца до школе чи не. Вони заважати своја кајводненска бригадами за „Хлеб најуџнији“ писма који думац на школу. Лем мала часц родича добре разуми вељку важност школе и гу ней ће справљују как треба.

Нигда не имаме забуди, же школа лес помага ро-дитељима у њих чежким зва-шију воспитовану потомкох. Фундамент заклада роди-тельски дом а школа лем даљ буде почири родича. У тим дјействовану дома и школи муша буц согласне. Тот фундамент муша буц Исус Христ, тот највећи пријатељ дзеца, који га-рел: Пуштеш гу мијемалих, бо таких ест царство небесне.

Прсто у вашим роди-тельским доме силуји-ше, же би вапо дајеци зас-ваних устох најперше упо-знали тога свога најве-чкога Примјеля и сине ће-ске у позијшим живоце. Учше их видац приволовац мене Христово, же би ше знали крашне пржењац и приучели ше зас знаком св. Креста ставац и легац. Кед

одхода або прихода дома крајне нај поздрављају зас „Слава Исусу Христу“, а ви им више одвјтујуће по-божно: „На вики“. Часто и зас разумењем нај модља најлепшу молитву: Отче наш!

Научце их, же би у школи поистовали и слухали своја учитеља, који објавију, катахиз и запамети вељки иправди, којији не там виши сане находа. Вељко је тога у живоје позијије забудас, але вични иправди муша останају јегод светло, које буде пошијувац прагу њих живота.

Особено пак меркуји-це, же би в недзело и во шесто ходили до дома Боско-га. Укаже им најперше сами зас својим прикладом, јак треба окончавају засовиц Божку. Гуторде им часто, же там у Кивоце присутни Спаситељ ишта, којији пин-ких и старих як и младих, малих и вељких, богатих и худобних вола гу себе: Пријдите ко мији всем тру-ђајући и обременени и аз упонома ви. Поведије ми, же ше тот живот сједи-дих и за њих отвори на дне-ђих першији св. причасија.

Щешлјиви и задовољни буду родичи, који вижава-ли у таким духу својо чада а ище щешлјиви вони сами.

Родитеље до вас стој, же да дзецији својим укаже-ше драгу до страженога раја.

У нашим отечеству

Полит. положење. Медији радикалами очекују-ше решење љих неспорогу-меня на главним собранију партији. По вистох на тим собранију мал би буц ви-кључени Вукличевић јос пар-тији. Медији тим твердају-же Вукличевић ма већшину радикалних посланикох по-присебе, и же до тога виклю-

чеја не придаје. Опозиција, кед најак не може уж дойдеј до власција прегларпела бой-кот гу јакому хто не дува зас ю до истога рога. На тот способ би сјела тероризовац тражда-кох. Влада применује вакони гу јакому. Так при-шли под суд Орхијаш у Любљани. За којији је до тога приш-

Виходаца раз у тижњу.

Цена па иши рок 100 динар. На 1/2 рока 50 динар. За Америку 4 динар на рок.

Фукошици и други писма треба послаш на адресу:

„РУСКИ НОВИНИ“ НОВИ САД
Бојокићева улица број 2.

Претплату па РУСКЕ - НАРОДНЕ ПРОСВИТЕ ДРУЖСТВО, РУСКИ КРСТУР (Бачка).

казало, же мају на души велї хладојства, плячке и забиванја. Их помагала при-бичевичева партија. Понеје Јого Вел Краљ пријео зас Бледу до Београду очекује посвећеном нај модља најлепшу молитву: Отче наш!

Юнилай солунском фронту. Дајцеј рочнија, од кед солунски фронт пре-биги прославија торжестве-ним способом у целој на-шей држави а особено у Новим Саду. Службена пре-слаза буде ишће у мешацу октобра.

Автомобилске не-шесце догодило је тих цијех па драже в Котору до Цетиње. Војни автомобил вијрацел је до 20 метара глубокога ярку. Већији особи забити.

Ляд у Банату на два ви-води пондзелок и вовторок побил коло Вернијици и овоји. Чуди су бара вељки.

Превоживање пут-никож на крилатици Београд Загреб обустављено прев жиму и то од 5 октобра до 15 фебруара. Причина тому су финансиски чешкословенски, бо ше путовање не уплашавају.

Вељки огњи настал у Петроварадинских ритох,

даје згорело па 100 холи трави и древа. Войска и грађдане ледво огњи зага-њавији. Чуди бара вељка.

На дунавским шиножима, којији абудовани на железници Београд-Загреб, започал саобрачай прејшлого тижња меджи стацијами Београд-Индја.

Личене раке. Учитељ у Словенији на име Полшак личел людах од хорогија рака. Власни паредзели Полшакови, же своје личене мушки окончивају под кон-тrolу дохтора у Марцијору. Полшак таш и личел и Јого лјес прелатрен. Ука-зало је, же Полшак анб единога хорога не вилчел, алије му двоме умарли. Прето Полшакови наказано дальње личене и буде ставеши под суд, бо Јого лјес отровни.

Апарат на топијес видумал тарговец Стойко-вић зас Ружи. Високи 30 сантимет., широки 18 см., а чежки 4 килотр. Топи је зас спиритусом а на дне-њу погори за 3 дин. шипритусу. Зас њим ше може затопиц хвјака 60 до 80 кубних метара. На тим апарату може аварија кафу, када је каша 150 дин.

О Подкарпатској Руси.

Чехи, славјански народ, који са мијелом превдлужији рођи церкви под Немцима, по дотрималији слова, којији дали Русином, же и Русини достају самоуправу (авто-номију) под Чешку. То стоји Чехи не вијолели. Насам-предец отаргли вељки фалат подкарп. Руси и пријави-чили гу Словачкай, а већка и над тим фалатком, које о-стала зас назну Подкарпат-ска Русь, поставили за главнога управитеља не Русина-ка алије Чеха. Правда, же Подкарп. Русини кус и сами виновати, же до тога приш-

ло, бо вељки борби межди собу води, а којији борбох Чехи лем мају хасен, бо појнато, же кед ше двоме бију, тому треци ше радује и вјако ма хасен себи. Готи борби су зас поляјскога. Едни сју, да буде у школах у новинох, у уредох језик народни, зас хторим народ бешедује и то-ти су на правији, добрији драги, бо народ лес на својим родасним — мајчинским језиком може уснијено про-шијујац. Други сју, да ше учи московски вељ-коруски језик у школах, да

народ чита на московским язику книжки, новини, а народ то не разуми и не сце. Тоту борбу Чеси леж за себе вихасновую, и да удоброволя и єдних и других, позаводасли у школах и руски народни язики и московски, але политическу власццу вжали сами до рукох. Веџка ще водзи страшна борба на религийним полю; тоту борбу започали вшельяки московски батюшки и схиаматинки владикове, котри дома у Русији страцили грунт под ногами, та пришлишац раздор месан добром верховинським українським народом. А поенже велька часц паноцех на Подкарп. Руси вихованы и занешени мадярским духом (мадярони), котри ище и неспка по 10 роках не вивитрели зос мадяролства, и котри ще висока одношели до парастох — своїх вирних, то и того була причина, яке вшельяки религийни агитаторе мали успіх. Други заш кед не були мадярони, були москвофили, котри сикуно и нешка таки остали. Наро-

длюбцох ваноцех, котри свой народ и свою греко-катол. виру истину любили и любя, и котри любя и народни язики — бешеду руску, и сцели и сцу да ще на народним руским язику и у школах учи, и у урядок урядув и кийки, новилиши, таких народолюбцох було бара мало. Нешка слава Богу ест их венец. Медзин народолюбцами перше место іде паноцем Волошином зос другими вредними паноцами народними патротами, а на-гламниц треба, же и Преосвяты. Владика мукачевски Петро Гебей ест як Божого духа так и народного.

Кед християнсько-народна партія, на чолу котрой стої Русин з душу и тілом паноцем Волошином, прави народолюбец, у валалох и паноцех под своим христ.-народним прапорам, зединив народ, теди ще сигурно можеме сподвигац, же Подкарпатскіи Русини посцігти полну автономию у Чехословакії.

K.

Широм світа

Вельки воєнські маневри опримали ще у Французькій а присутні буд и англійський маршал Хоаре. Участвувало у тих маневрех 890 воєнських крилатиц. По писаню повинок то най-

важки воздушни маневри, що ще до тераа отримовали.

Край ружож. Познато, що Булгарська вола ще ружова жем, бо там велько садза ружи и зос віх фабрикую ружкови олсі.

ліковіти и предаваше по врагей цени. Гераз новини пишу, же и Мадяре почали садзиц ружи коло варошу Сегедину, и же збудую фабрики у котрой ще буде вирабляц ружов олсі.

Лапане китох. Кит найважка живуча риба. Чечка до 150.000 килогр., длигока 24 метри. Од нього ще достане 30.000 килгр. садла. Гу тужним полу жителс го бара таманя. Так за 3 мешаги плавали 550 китох. Понеже китове и так више рища риба то за кратки час, кед так лапане будзе нацреводац, и цалком нестане.

Предсідатель Мексики Калес виявил, що венец у будуще не сце участвовать у політиці. Вон ще поцагне палком на своїо добро и жада у кири Жиц. Чи то не здаба на римского цара Диоклетіяна, котри велько християнській вреви прелял и венц, кед видавел; же церкви не може упітожиц, поцагнул ще з японого живота и задековал.

Албанію признала наша держава за краївину и напи посланик у Албанії ма ставиц то албанской ялиди на знане.

Панталони у Перзії. Восточни кральове упаратра ще на турского предсідателя Кемал пашу и запровадзую нови мовди. Так и перзійски шах падацел,

же шицки хлопи муша ношиц панталони.

Паткане селя. Ри-ка Ли у Англії виляла ще и паткане, котрих у Англії венец як индзей, сцекаю. При тим отримую и шор. Так новини англійски являю, же ще на драке гу варошу Едмонтон єдного дня появела цала войска патканьюх, котру предводасл бден шлени и стари паткань. Людае, котри тадаи преходзели, сцекали и бали ще, да на іх не нападно. Аж пред єдним терховним атом посцекали паткане до леса.

Жени муша штригайд власні так нацревела кинезка влада и дала им термин З тижні. Кажда же на, котра за тот час не оштрига власні буде покарана. Але жени старши од 30 роках можу и далей ношиц дуги власні.

Сде буц краль. По прикладу своєго колеги у Албанії сде и турска Кемал паша себе проглажи за края. Шишино, же вон то баш сце, котри упітожиц шицки стари звичай на и краївину. Випатра, же му пахте викша плаца кральюх як звичайних предсідательюх.

Поліп у носу. У Москві оперирал Dr. Редников єдного хорого, котри мал поліпа у носу. Поліп бул 18 центим. длигоки и 87 грами чежки.

шицким одрекнул, и же исцеша його длуства звац, не даю му." — „И то ище не шицко. Вони пис. Часто ще описа, па у тим шаленству зробишицко... Вадз иш, бие ше, роби чюдни и навалює зос силу..." Под приятельом ще ноги потресли. Не дал му ані вінчаториц, але як препланени, скричал: „Цо гутарши?... Пис?... Опіва ще?... Е веџка вон препад! Тому злу нет ліка... Веџка прежалуй и забудз, як даши то віда аві не мал. Пияство од шицкого найгорше! Пияницу чешко дараз на добру драгу улутши. Випита, украдне, отдейме, забис... па лемшицко да за алкохол." — Стари лем очайно себэ здихнул и спущел главу ище южай. Приятель му мало цих постал, па веџка обрацел другу бешеду.

Преложел: Ап. Н. зв.

Мала крадошка.

Макрина и Текла перши раз препровадасли свой фе-

ФЕЛЬТОН

Цо найгорше?

У сдного доброго газди замідлица бул единец син. На як то як единиц од коліски любели и розмазовали, вирвал ще ище у дзецинству спод родительской власці. Нікого не слухал, и робел, що сцел. Док бул ище мали нікому не дал мира зос своє иссташисю и самоволю, а кед пороснул, подал ще готово шицким хібом. Розіпавал пепечк, картал ще, задлужковал ще, лесел за женами и пил... єдним словом: постал прави „блудни син".

Оіец то найгорше совітовал, опоміжал и корел, а кед и то не помагало, почал то и карац. Укори то нешка, покаре то ютро, але шицко дармо: легинъ з дия на дісень виє горши и горши, На остатку досадзело и оцви, же то син так ганьби, и зошицкам ще го одрекул. Але му аж тераз було

горко. Шерцо го болі за утрацем сданцом. Думана нічно двенъ и ноц. А кед ще с времена па време дочул, же заш даяку ганьбу лебо даяке зло зробол, бул до дна души увредзели и испещілі.

Єдного вечара пришол му заш азя глас о единиці. Біров му одказал, же то про яких злочин азапели и до жалева оковали. Опіл ще и так пияни ще почал карташ, у карташю зорвал ззаду и битку, у битки чешко рансл свойого пайташа...

Оцови на тот глас шерцо да пукне: од брити и жалосци спущел ще на лавочку под конком и подопар главу з обидвома руками. Так цихо шедзел док не запіріпела капурка. Кед попатри а на капурки ще укаже його пайташ ще од младых роках. Іс видзел то уж велько роки па ще му зрадовал и побег опрез иного. Поздравівали себе свойски, пак то приятель запіта: „А

МАЛИ ВІСТИ

Тих днів євочата у Руцом Керестуре будова Манастира под мелом „НАЗАРЕТ“ чесних сестрох Службениць Пресвятої Богородиці. Шицким нам мило, яке ще у нас почало зос будованьем такого важного здания як це сден манастир, котри будзе чицким нам на хасен и радосць, бо у нім найду велью и велью душі не лсм за тот живот потребни поуки и

поради, але що іще главнейше — у нім найду свою духовну потіху и воспитане. — Слава Богу и наш народ ще крашне усиловал вос дарованьем на ту прекрасну циль, так же видно, же и цали наш Руско-Керестурски народ сце буц учашник у тим важним крою за цали наш валал, бо пороумел велике значене и циль сдного манастира.

Мудри виречения о чловеку.

Чловеком ще постава лям у опасностях, а добре тому котри може повесць; Чесно и достойне чловека сам жал под служком котре зацмину швиць.

Нет гордішого на чловека и то, котрі чувствує, ѹже в сам зліновати, хоч лем саме припомає исправа чловєка. Гутори ще: „Хто ще на себе испоносує, тог зос собу задовольни.

Бет шаленства котри су таки вельки, же чловек до них пада, аж по другим роздумовамки. — Вельки чловек швидко падлада зос свою дзеку, лям да небудзе обычне сотоврене, вое котрим шердо гандуя.

Вшеліячина.

Птица пиведок. У немецким варено Минхен тужел єден мужъ свою жену, же го бив. Покім не мал пиведох суд жу не могол

ри при их богатей нини Юлияни. Мала вона єден бара шумин салаш у штред красней врачай Жени.

Дзеном ще барз зраговала. Обещала им, же пойдзе з німа на сущедни салаши. И упозна их и з другими цдеми у их рохах.

Еден дзень гвари нина Юлияна:

Неніка пойдземе опатриц вініцу, котру мам аж у других горох; и опатриме, чи уж ест узвети брескині.

Дзівчатка весело скакали, бегали коло іх малей нини. Драга, котра югла през валал и дзелела єдину вініцу ѿ іншай стражела ще надалей у полях.

Ніна Юлияна нараз лем становла пред єдину од тих вініцех и отворела дзвери. У вініци отрадзенай зос дрэвкамі вшеліякей овоци було окрем лози и друге шыцко по потребно до кухні: шалати, пасулі, кромплі и т. д. Дзівчатка як вошли таік обачели брескинів дрэвка полно зос узветима брескиніми.

— Ох, ніно! вони муша

канариака и наконе наскеди ще лісена прібліжела су мужові, пон почал дробац до дротох іслікі. Жісна признала свою хібу и суд ю сісдзеда.

Найменьшыя жілінка на шасце разу ще, яе була сдня ішакічка списателя Омара Келана. Бона ма 60 обранікох а може ще закрыц зос дробініарку. Меднічкі терац ямлю, яке сст інші сдня жегіні, жора ма 80 стразі и 4 обрагікі. Длугоча 24 и пол міліметра, широка 18 мілім., а груба 3 міліметра.

Адепт радзі дарунок. Амерыкін генерал Бетлер, котри пожаяв вельс Кінгзом, дастац га клюкіні влем драгоценны амбрел три ястери шарікі а палічку ма ѿ и юліеті. Амбрел приезда депутація, у котрой було 400 особи.

Кед треба поувочавац дасци. Еден ренні маскінтар у Африкі приходіда сілуваччу ствар:

Сілого дзял ішол сам мале ліведко ик ша бакі на драке, а кед му скончана работу на ішакі, падланы од сіннога дзенца. Кед ме дасцко обачело, кілья попагрено на юлі и приш-

ло тут мія. Я го погласкал по глашкі и запитал сям го: Даецько мій, чи знаш ішо ти прэжнікай? Даецько не начімся, як да ще чудовіш, ке го таку Ствар цітам. Мац, котра чула, цо сям пытал дзенцко, обраци ще тут мія па мі гварі: Всесчастній отче! Лем то він піттайце даю и в катакіну, и воні вам да отвіт. И наішце дзенцко зналі глашкі правды св. віри и дзялкісці християніна. Воні ліспіце отвітаваць, як велі к превел учени ліздзе. Кельо рокі дзенцку, захітам мацер?

Скоро будзе мац б роўд, отпоечле мі мац асс радосць, же ѿ сін так красні лінія катакія. Як ще го могли тово щыцко научыць, запітая в мацер? Ох, папоцец, я то пробовала, а добры Бог поблагословіў. Кед го трихам із кількох, кед го сблескам, кед жу исці рабам, и антышак, кед мац лем дзялку прыліку, и му прыпюведам с добрым Богу и с правдою св. віри. Я то зробім віцірка, а ўзака мі дзенцю тово жумі повторюць и так шыцко научыць. Християнскі мацер!

Паследуваць тут краскі прыгад добрей мацері, та будзеце мац добры и поснажыц цеши!

У отвіт пре фабрику.

Руски спісатель Крылов сінсю у здней басні як до ёднога кечу були пограбані: лебедь, іцуха и рак. Лебедь пагада горе, рак пагада іцуха напредок. Коч на тот способ не могол ішо руничкі в места. Дзе пеш слогі на юліе буц ішакій успішній роботи. Так то и зос Керестуреску пукрову фабричу. Но прачина, чи ѹже фабрика не може осноўці жебро писане а ні учени ліздзе, ѿ юлі клуб землецішко падлан, як бы им потозколяц с фабрикі, аль прычина писанія и не заслуга.

Але кухарки ще ис пачело та прыгваря:

... Выле несплювано! Не любім кед ще шыцко у остатній мінуні ма порхтац.

Але ніна Юлияна: Ша мі міме, до нам треба: курутру зайца, колачики...

— Гей, гей правда, але апто треба и овоци дац; яблука уж нет, потрошили ѿ на оловяні, а я не мім юлі часу висці до вініци, кед ту полно роботи.

Добре, добре, кухаркі зайду ще юни и зос дунцом, міме сден начати погар. Чюда, же змо не прынесли брескині. Кирил не бара любі, а я така висціта. Тот кед ме цалком вітрацел. Мушим отпочивац.

Макріна такой прышло цюнка па розум. — Па я можем пойсці, я знам дзе вініца, я ю шыцко походзім.

Не, Макріно, ты премалка. Остань юс бакіц мирно зос свою малку шестричку.

Як то вігварела ніна Юлияна воуглі до хімы да отпочынка, док Макріна кус розжалосцена, же юніца одбила остала сама зос Теклу.

Цо гваріи у клубу немілішкох учених людзей, котри позваліх, я ще не могод точно презнай, цо гварія за там прафесор „в сдням зельским дружтву“ тово точно знаме, бо с папечітанію. Й это, як то мі чудні, а ишак треба да установім факт, же прафесор гварія исто тово, да и я. Медын памі лем тата роўдца, же я ще не дотыкаў Украіні и сін кісторычных, бо іхнія маю тут поставлену фабрику у Р. Керестуре спаслучены.

За мою „чудноватосц“, к ѿ „пропаганісці“ як зоні наложе-

текла у тим пошла тут кухаркі и добре ще забавлялія: кухарка сій прыловівала красні прыпоявікі и давала ей бомбусі.

Як Макріна осталася сама, пошла до коморы и ю кухарку и ю краізме юшила. Легко націла вініцу, свой ліні; приложила ще таік гу роботи и почала зберац найкрасші брескині. Уж крашне их наскладала до кішарочки, кед нараз учудла сцен груби глас:

Ах, чекай ша дорав це вілапім, мала крадошкі. А мій красні брескині баш цо узреди:

Але, бачи... сцела ще браніц Макріна.

Даремно ще вігваряющ, отпоечле гварда разгнівако. Я це тераз добре тримам и ис пупіцам це аж док іс прыдзе чувар, хтори це одведзе до гарешту, мала злодійко!

Як тово вігварел ведолюцца пагаючи за руку.

Макріна не могла перозуміц, як и працо то, лем горко плакала и дармо пробовала отшлібодзац ще, кед параз, як ще скруцела

